	СИЛАБУС ***НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ***
	«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ»

Рівень вищої освіти	*Перший (бакалаврський)*
Освітньо-професійна програма	*Психологія*
Факультет	*географії, історії та туризму*
Кафедра	*Історії, теорії держави і права та філософії*
Семестр	*І*
Кількість кредитів	*3*
Мова викладання	*українська*

Викладач	*к.іст.н., доц. Старжець Володимир Іванович*
Контактна інформація	*starzhets92@gmail.com*

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна спрямована на підготовку студентів до формування активної життєвої позиції, розвитку критичного мислення та об'єктивного сприйняття тривалості українського державотворчого процесу. Вивчення навчальної дисципліни включає аналіз процесів, явищ, історичних фактів, закономірностей і особливостей історичного розвитку України, вітчизняної матеріальної та духовної культури від найдавніших часів до сьогодення.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту осягнути суть історичних процесів, що відбувалися в Україні від найдавніших часів до сьогодення, оволодіти історичним фактажем. Вивчити основні періоди розвитку української культури, дати історичну оцінку проблемам етногенезу та культурогенезу українського народу. **Завдання:** вивчити здобутки української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення; розглянути особливості вітчизняної історії, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі; реалізувати в навчально-виховному процесі завдання виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення.
Результати навчання	У результаті вивчення дисципліни студент оволодіє знаннями та розумінням основних концепцій, теорій та етапів розвитку Української держави. Сформує здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки. Ефективно й верифіковано працюватиме з різними джерелами історичної інформації, будуватиме усні й письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії. Характеризуватиме об'єктивно й неупереджено історичні події, постаті та культурні процеси різних періодів національної історії. Пояснюватиме та аналізуватиме суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі. Умітиме зрозуміло і недвозначно доносити знання та пояснення до учнів

	закладів загальної середньої освіти.
Soft skills	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: громадянську позицію, навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше
Пререквізити	Базові знання з предметів загальноосвітньої підготовки

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
Змістовий модуль 1. Українська державність від давнини до кінця XIX ст.			
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Витоки української державності та національної культури.	Предмет, завдання та структура курсу. Джерела та історіографія. Духовна та матеріальна культура. Організація влади в стародавній час. Матеріальна культура, мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Початки формування українського етносу. Трипільська культура та її особливості. Мистецтво та релігійні вірування кіммерійців, скіфів та сарматів. Суспільний устрій античних міст-держав на території України. Проблема походження слов'ян. Зарубинецька та черняхівська культури. Зародження державності в давніх слов'ян. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.	Анотація матеріалу	6
Тема 2. Становлення державності українського народу. Культура Русі-України та Галицько-Волинської держави.	Проблема становлення державності у східних слов'ян. Формування соціальної структури та політичної влади. Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Золота доба Русі-України. Правління Ярослава Мудрого. Загальна характеристика мистецтва Русі-України (архітектура, літописання, музика, живопис та театр). Соціально-політичні особливості Галицько-Волинського князівства. Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Королівства Руського (XII – середина XIV ст.). Інкорпорація українських земель до складу Литви та Польщі.	Практичні завдання, робота з історичними картами	6
Тема 3. Епоха козацтва. Культура українського бароко.	Феномен українського козацтва. Д. Вишневецький. Запорозька Січ: адміністративно-територіальний устрій, господарство, традиції, військове мистецтво. Українська національна революція середини XVII ст. Б. Хмельницький. Особливості адміністративного та політичного устрою Гетьманщини. Слобідська Україна у складі Московської держави. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Остаточна ліквідація автономних прав України. Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст. І. Сірко. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Г. Сковорода – геній Старої України.	Проєкти, практичні завдання	6
Тема 4. Україна у XVIII–XIX ст. Національне відродження.	Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського. Національне відродження на ЗУЗ: «Руська трійця». Кирило-Мефодіївське товариство. Т. Г. Шевченко – ідеолог модерної України. Зростання національної самосвідомості. Реформи 1860-1870-х років та їх вплив на розвиток України. Громадівський рух. Галичина – український П'ємонт. Утворення політичних партій. Роль І. Франка та М. Грушевського в національно-культурному русі. Вплив романтизму та реалізму на розвиток української культури	Робота в групах, семінари-дискусії	6

	(наука, література, театр, музика, живопис).		
Змістовий модуль 2. Державотворчі та культурні процеси в Новітній історії України.			
Тема 5. Україна на поч. ХХ ст. Українська національна революція 1917–1921 рр.	Політизація суспільного життя в Наддніпрянській Україні. Перша спроба революції у 1905 р. Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Центральна Рада. Боротьба за незалежність України. Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Економічна та національно-культурна політика Гетьманату. ЗУНР. Українські збройні сили. Директорія УНР Симона Петлюри. Українська Академія Наук. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви. Наслідки і уроки українських визвольних змагань.	Кейси, тести	6
Тема 6. Українські землі в міжвоєнний період (1921–1939 рр.).	УСРР в умовах радянського комуністичного режиму. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20-30-х років ХХ ст. «Розстріляне Відродження». Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес та театр: М. Хвильовий. Лесь Курбас. Сталінський терор та його наслідки. Боротьба проти радянської влади. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу. Завдання, особливості реалізації та наслідки індустріалізації в УРСР. Радянська Україна в умовах сталінської тоталітарної системи. Західноукраїнські землі у складі іноземних держав. Діяльність західноукраїнських політичних сил у боротьбі за Українську державність.	презентації, тести	6
Тема 7. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	Українське питання в політиці іноземних держав напередодні Другої світової війни. Початок Другої світової війни. Політика радянізації західноукраїнських земель. Напад Німеччини на СРСР та окупація України. Український національно-визвольний рух. Нацистський «Новий порядок». Рух Опору українського народу проти іноземної окупації. Вирішальні бої німецько-радянської війни на українській землі. Вигнання німецьких загарбників з території України. Наслідки Другої світової війни для України. Внесок українців у перемогу над нацизмом. Розвиток культури України під час Другої світової.	Індивіду-альні проєкти	6
Тема 8. УРСР у 1944–1990 рр. Особливості культурного розвитку.	Повоєнна Україна. «Відлига». Лібералізація суспільно-політичного життя. Економічні реформи та їх наслідки. Шестидесятники. Ідеологізація культурного життя і посилення русифікації. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965–1985 рр.). Діяльність П. Шелеста. В. Щербицький. Дисиденти і опозиційний рух. Утворення Української Гельсінської Спілки (УГС). Політичні репресії. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя у період «Перебудови», погіршення економічної ситуації. Чорнобильська катастрофа. Україна на шляху до відновлення незалежності.	Кейси, практичні завдання	6
Тема 9. Відновлення незалежності України. Розбудова національної державності.	Національно-культурне відродження в Україні в середині 80-х – на початку 90-х рр. та його особливості. Крах СРСР. Відновлення незалежності України. Державотворчі процеси та міжнародна політика. Президенство Л. Кучми (1994–2005), Помаранчева революція і президенство В. Ющенка. Внутрішня та зовнішня політика В. Януковича. Причини, перебіг та наслідки «Революції Гідності». Анексія Криму та збройна агресія РФ на сході України. Консолідація українського народу та опір агресору. ЗСУ. Внутрішня і зовнішня політика П. Порошенка. Президенство В. Зеленського. Україна в умовах війни за незалежність.	Практичні завдання, семінари-дискусії.	6
Тема 10. Духовний та культурний	Риси нової соціокультурної дійсності. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості. Перспективи	Підготовка презентацій	6

розвиток в незалежній Україні.	розвитку української культури у сучасних умовах. Українська церква і релігія у XXI ст. Культура української діаспори. Реформування української освітньої сфери. Внесок вітчизняної науки у світовий розвиток. Досягнення українського спорту. Діяльність Української держави на світовій арені. Війна за незалежність. Україна в умовах збройної агресії РФ. Роль національного історичного та культурного простору в протидії російській ідеологічній експансії.	Тести	

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Shkandrij M. Ukrainian nationalism: politics, ideology, and literature, 1929–1956. New Haven; London: Yale University Press, 2015. 331 p. URL: https://dokumen.pub/ukrainian-nationalism-politics-ideology-and-literature-1929-1956-9780300210743.html
2. Богочевська-Хом'як М. Білим по білому. Жінки в громадському житті України 1884–1939 рр. Львів: Український католицький університет, 2018. 520 с.
3. Бойко О. Д. Історія України. 9-те видання, доповнене. Київ: «Академія», 2023. 560 с.
4. В'ятрович В. Україна. Історія з грифом «Секретно». Харків: КСД, 2023. 512 с.
5. В'ятрович В., Дерев'яний І., Забілий Р., Содоль П. Українська Повстанська Армія. Історія нескорених / відповід. ред. і упоряд. В. В'ятрович. К.: Наш формат. 2023. 352 с. URL: https://old.uinp.gov.ua/sites/default/files/userupload/upa-armiya-neskorenyh.pdf
6. Велика війна 1914–1918 рр. і Україна / за ред. О. П. Реєнта. Київ: КЛІО, 2013. 784 с.
7. Від першої особи: історія Голокосту у свідченнях очевидців: навчальний посібник / Упорядники В. Бобров, О. Педан-Слєпухіна, М. Тяглий. Київ : Укр. центр вивч. історії Голокосту, 2020. 279 с.
8. Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 272 с.
9. Вітенко М. Д. Історія Русі. Від найдавніших часів до наших днів. К.: «Слово», 2013. 250 с.
10. Гай-Нижник П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917–1920рр.). Київ: ЩеК, 2010. 303 с. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000817
11. Голодомор 1932–1933 років в Україні як злочин геноциду згідно з міжнародним правом: зб. наук. пр. / М. Антонович та ін.; наук. ред.: В. Василенко, М. Антонович. Вид. 3-тє, допов. К., 2014. 363 с.
12. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX–XX століття. К.: Yakaboo, 2019. 656 с.
13. Грушевський М. Ілюстрована історія України з додатками та доповненнями / Укладачі Й. Й. Брояк, В. Ф. Верстюк. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. 736 с.
14. Ільюшин І. І. Українська повстанська армія і Армія Крайова. Протистояння в Західній Україні (1939–1945 рр.). К. Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 399 с.
15. Історія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навчальних закладів / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О.М. Головко та ін. Харків: Майдан, 2018. 616 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/items/2c4c8069-6261-4f04-8919-d9def3cbe9c5
16. Історія українського війська / Авт. кол.: М. Відейко, А. Галушка, В. Лободаєвта ін.; Під заг. ред. В. Павлова. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 416 с.
17. Історія українського козацтва: нариси у 2 т. / редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. Київ: Києво-Могилянська академія. Т. 2. Ред. А. М. Авраменко та ін. 2007. 723 с. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001076
18. Історія української державності: підручник: у 2 т. / О. В. Борисова, А. О. Климов. Т. 2: 1917–2017 рр. Київ: Кондор, 2018. 464 с.
19. Історія української культури: підручник / В. О. Лозовой (керівник авт. кол.), Л. В. Анучина, О. В. Бурлука та ін. Харків: Право, 2021. 400 с.
20. Кісь О. Українки в ГУЛАГу: вижити, значить перемогти. Львів: НАН України, 2017. 288 с.
21. Ковальчук В. Діяльність ОУН(б) і Запілля УПА на Волині південному Поліссі (1941–1944 рр.). Л.; То-то: Літ. УПА, 2006. 497 с. URL: https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/13070/file.pdf
22. Литвин В. Будівничі українського національного Відродження XIX–XX ст. Постаті. Ідеї. Візії. Київ: Інститут історії України НАН України, 2021. 463 с.
23. Майдан від першої особи. 45 історій Революції гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко. Київ: Укр. ін-т нац. пам'яті, 2015. 320 с.
24. Нариси історії Української революції 1917–1921 рр. / В. Ф. Верстюк та ін. Київ: Наукова думка, 2011. Кн.1. 388 с; 2012. Кн. 2. 464 с. URL: http://resource.history.org.ua/item/0007096
25. Наш край: історія Волині від найдавніших часів до другої половини XX століття: навч. посіб. / за ред. В. Марчука. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. 342 с.
26. Патриляк І. Визвольна боротьба ОУН й УПА (1939–1960 рр.). Київ: АДЕФ-Україна, 2020. 712 с.
27. Плохій С. Брама Європи / пер. з англ. Р. Клочка. Харків: «КСД», 2023. 512 с.
28. Революція Гідності: на шляху до історії: зб. пр. наук. форуму. Київ, Музей Майдану. 2019-2023. URL: https://www.maidanmuseum.org/uk/publications
29. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). К.: Інститут історії НАН України, 2003. 340 с.
30. Рудніцький І., Дужий Р. Міжнародне військове співробітництво Збройних сил України та Європейського Союзу у сфері спільної політики безпеки та оборони (1992–2022 рр.). *Воєнно-історичний вісник*. 2022. № 45. С. 55–71. URL: https://doi.org/10.33099/2707-1383-2022-45-3-55-71
31. Старжець В. І. Виховний потенціал молодіжної політики ОУН в умовах сучасної інформаційної війни. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2022. Вип. 6(58). С. 280-286. URL: https://istznu.org/index.php/journal/article/view/2418

32. Старжець В. І. Волинь у контексті Національно-визвольної війни середини XVII століття (огляд сучасної української історіографії). *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 7(25). С. 1134–1145. URL: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-7(25)-1134-1145
33. Україна крізь віки. Від давнини до сучасності. Т. 1-15. URL http://surl.li/ksvzw
34. Українські землі часів короля Данила Галицького: церква і держава: Ст. й матеріали / ред.: В. Гаюк. Відділення Інституту УАД ім. М. Грушевського. Л.: Логос, 2005. 148 с.
35. Усна історія російсько-української війни (2014–2018 роки) / за ред. В. В. Мороко. Вип. 4. Київ: К.І.С., 2018. 384 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти має відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску занять проводиться усна співбесіда за темою, має відпрацьовувати практичні заняття, виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримування правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. При виконанні усіх видів завдань у випадку використанні штучного інтелекту здобувач має дотримуватися Політики відповідального, етичного та безпечного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у Приватному вищому навчальному закладі «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», розробленої для всіх учасників освітнього, наукового та адміністративного процесу.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-4)	24
Змістовий модуль 2 (теми 5-10)	36
Підсумковий контроль – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни